

**PROGRAM RADA
ISPITNOG CENTRA
ZA 2019. GODINU**

1. AKTIVNOSTI ISPITNOG CENTRA U 2019. GODINI	4
2. MATURSKI I STRUČNI ISPIT 2018/19. GODINE	4
2.1 <i>Priprema za realizaciju maturalnog i stručnog ispita 2018/2019.....</i>	10
2.2 <i>Priprema i realizaciju maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog ispita iz stručnog ispita iz stručno-teorijskog predmeta i stručnog rada</i>	10
2.3 <i>Analiza rezultata</i>	14
3. EKSTERNA PROVJERA ZNANJA NA KRAJU TREĆEG CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE	15
4. NACIONALNO TESTIRANJE	16
5. DRŽAVNO TAKMIČENJE U ZNANJA 2019	16
6. PRIPREMA ZA REALIZACIJU TESTIRANJA PISA 2021	18
7. PRIPREMA I REALIZACIJA TIMSS 2019 GLAVNOG TESTIRANJA	19
8. PRIPREMA ZA REALIZACIJU PIRLS 2021	20
9. NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE	20
10. PROVJERA ZNANJA CRNOGORSKOG JEZIKA ZA PRIJEM U CRNOGORSKO DRŽAVLJANSTVO	21
11. OSTALE AKTIVNOSTI	21

Na osnovu Odluke br. 68/2005 od 15. 11. 2005. godine Ispitni centar je osnovan kao javna ustanova za obavljanje poslove eksterne provjere postignutih standarda znanja i vještina učenika, odnosno polaznika.

Pored poslova propisanih zakonom, Ispitni centar obavlja i sljedeće poslove:

- Priprema i utvrđuje metodologiju za sprovođenje eksterne provjere znanja učenika, odnosno polaznika, u skladu sa zakonom,
- Izrađuje i formira bazu testova i drugih ispitnih materijala,
- Priprema i izvodi pilot testiranje,
- Izrađuje i štampa ispitne materijale, brošure, uputstva i dr.,
- Vodi odgovarajuće evidencije koje se odnose na eksternu provjeru znanja,
- Analizira, obrađuje i objavljuje rezultate eksterne provjere znanja,
- Organizuje savjetodavni rad sa školama u cilju pružanja stručne pomoći za kvalitetnije sprovođenje eksterne provjere znanja,
- Organizuje seminare, savjetovanja, predavanja i dr. koji su od značaja za sprovođenje i unapređenje eksterne provjere znanja,
- Priprema i organizuje regionalna i republička takmičenja učenika osnovnih i srednjih škola,
- Aktivno učestvuje i sprovodi projekte čiji je cilj međunarodna uporedivost obrazovnih sistema,
- Organizuje seminare, savjetovanja, predavanja i dr. koji su od značaja za sprovođenje i unapređenje eksterne provjere znanja,
- Aktivno učestvuje i sprovodi projekte čiji je cilj međunarodna uporedivost obrazovnih sistema.

Radi uspješnog obavljanja djelatnosti Ispitni centar sačinjava više sektora:

1. Sektor za razvoj i sprovođenje ispita;
2. Informatičko-računarski sektor;
3. Sektor za štampanje i logistiku;
4. Opšti sektor.

1. AKTIVNOSTI ISPITNOG CENTRA U 2019. GODINI

Programom rada Ispitnog centra za 2019. godinu planirane su sljedeće aktivnosti:

- priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita,
- priprema i realizacija eksterne provjere znanja učenika na kraju III ciklusa osnovne škole,
- priprema i realizacija nacionalnog testiranja 2019,
- priprema i realizacija Državnog takmičenja znanja,
- priprema za realizaciju testiranja PISA 2021,
- priprema i realizacija testiranja TIMSS 2019,
- priprema za realizaciju testiranja PIRLS 2021
- nacionalne stručne kvalifikacije,
- provjera znanja crnogorskog jezika za prijem u crnogorsko državljanstvo.

2. MATURSKI I STRUČNI ISPIT 2018/19 GODINE

2.1 Priprema za realizaciju maturalnog i stručnog ispita 2018/2019.

U školskoj 2018/2019. godini maturalni i stručni ispit će se polagati na sljedeći način:

- Ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti usklađen je sa Ispitnim katalogom.
- Obavezni predmeti maturalnog, odnosno opšteobrazovni predmeti stručnog ispita polažu se u organizaciji Ispitnog centra.
- Izborni predmeti u gimnazijama, odnosno stručno-teorijski predmeti u stručnim školama polažu se usmeno pred Ispitnom komisijom koju imenuje škola, a po ispitnim pitanjima koje priprema Ispitni centar.
- Na osnovu člana 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 64/02 i 49/07, "Službeni list RCG", br.45/10 i 39/13 i "Službeni list RCG", br.47/17), Ministarstvo prosvjete donijelo je Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje.
Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji stručne škole na način i po postupku propisanim ovim Pravilnikom.

U cilju priprema eksternog ispita obavljaju se opsežne pripreme koje obuhvataju i komunikaciju sa školama.

Ministarstvo prosvjete je donijelo Školski kalendar za 2018/2019. godinu. U kalendaru se navodi da će se maturalni i stručni ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog i hrvatskog jezika i književnosti i Albanskog jezika i književnosti održati 13. aprila, ispit stranog jezika 31. maja, a iz matematike 1. juna 2019. godine. Ispitni centar je pored termina za ispit odredio i termine kada se objavljuju preliminarni i konačni rezultati, kao i termine kada

se mogu pogledati testovi i uložiti prigovor, ako za to postoje opravdani razlozi. Izdavanje diploma o maturskom i stručnom ispitu obaviće se najkasnije do 21. juna 2019. godine.

Ispitni centar kontinuirano radi na dopunjavanju **baze podataka**, koji se tiču škola, nastavnog kadra, učenika, ispita, rezultata testiranja...

U skladu sa zahtjevima, školski koordinatori navedene podatke šalju Ispitnom centru poštujući dinamiku iz važećeg Pravilnika. Kreirani su odgovarajući formulari, koji su vremenom modifikovani kao i način slanja školama. Formulari sadrže osnovne podatke o učeniku, obrazovni program koji pohađaju, jezik na kojem se školuju, predmete koje biraju i druge relevantne podatke. Formulari se mogu naći na web stranici Ispitnog centra i školski koordinatori ih mogu preuzeti.

Od avgustovskog ispitnog roka školske 2017/2018. godine uveden je novi način prijavljivanja učenika za maturski i stručni ispit putem MEIS-a (Informacioni sistem obrazovanja Crne Gore). Školski koordinatori su imali odgovarajuće obuke tokom aprila i jula 2018, tako da je prijavljivanje proteklo bez značajnijih problema.

I ove školske godine prijavljivanje učenika će se odvijati putem MEIS-a.

Maturski/stručni ispit u skladu sa Izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji („Službeni list Crne Gore“ od 10. jula 2017. godine) i u skladu sa Izmjenama i dopunama zakona o stručnom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ od 10. jula 2017. godine) organizovaće se počev od školske 2020/2021. godine. U toku školske 2018/2019. godine Ispitni centar će na osnovu validnih obrazovnih programa izraditi ispitne kataloge za polaganje pojedinih predmeta na maturskom/stručnom ispitu. Tako pripremljeni ispitni katalogi treba da budu odobreni od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje prije nego budu dostupni za generaciju kandidata na koju se odnose, u ovom slučaju generaciju koja je upisana školske 2017/2018. godine.

➤ **Prilagođavanje obrazovne tehnologije za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama**

Učenici s posebnim obrazovnim potrebama, koji su usvojili sadržaje propisane programom, nijesu uvijek u mogućnosti da na uobičajeni način (test) pokažu svoja postignuća, stoga Ispitni centar vrši prilagođavanje ispitne tehnologije kao i uslova i procedura za polaganje. Prilagođavanjem ispitne tehnologije, koja neće ugroziti valjanost i objektivnost ispita, nastoje se ukloniti prepreke da učenik pokaže stečeno znanje. Prilagođena ispitna tehnologija treba da bude omogućena učenicima koji tokom cjelokupnog školovanja ili dužeg razdoblja imaju posebne obrazovne potrebe i onima kod kojih je do promjena u zdravstvenom stanju, koje uslovljavaju prilagođavanja u polaganju ispita, došlo u skorije vrijeme a o tome imaju potrebnu medicinsku dokumentaciju.

Prilagođavanje ispitne tehnologije uključuje: pristupačnost prostora za sprovođenje ispita uz posebna pomagala, posebnu/prilagođenu opremu, prilagođeni ispitni materijal, izuzeće od dijela ispita koji učenik zbog vrste i stepena teškoće u razvoju ne može polagati uz

pomoć ličnog pomagača (npr. slušanje za gluvu djecu), produženo vrijeme za polaganje ispita...

Prilagođavanja ispitne tehnologije zavise od vrste ispita i vrste i stepena teškoće u razvoju ili mentalnom zdravlju učenika. Za svaki ispit i svakog učenika će se napraviti individualna lista prilagođavanja ispitne tehnologije. Potrebno je takođe provjeriti zna li učenik koristiti posebnu opremu koja je predložena.

➤ **Saradnja sa školama**

Aktivnosti Ispitnog centra zasnivaju se na neprekidnoj saradnji sa školama. Uloga svih zaposlenih u školi je važna u različitim segmentima realizacije ispita. Navodimo neke za koje su urađena uputstva.

Uloga **direktora** škole definisana je na sastancima s direktorima srednjih škola, a nalazi se u Uputstvima za realizaciju maturalnog i stručnog ispita.

Kao što su pokazala probna testiranja, veliki dio obaveza i odgovornosti u školi imaju **školski koordinatori**, koji su obučeni da mogu pružiti sve informacije kako test-administratorima tako i svim zaposlenim u svojoj školi i time čitav proces učiniti kvalitetnijim.

Obuke za novouključene test-administratore održaće školski koordinatori koje je ranije obučio Ispitni centar.

Kontinuirana razmjena informacija bila je Ispitnom centru smjernica za podizanje kvaliteta pripreme i realizacije ispita i olakšavanje rada svih koji su uključeni u te procese.

Realizaciju ispita u učionicama koje su posebno prilagođene za maturalni i stručni ispit, omogućava učešće **test-administratora** koje predlažu škole, a Ispitni centar odobrava njihovo učešće.

Na ispitima maturalnog i stručnog ispita u svakoj ispitnoj prostoriji dežuraće test-administrator. Uloga test-administratora definisana je u Uputstvima za test-administratore i obuhvata saradnju s Ispitnim centrom i školskim koordinatorom.

➤ **Priprema test-materijala**

Za junski rok se pripremaju po 4 testa iz obaveznih predmeta na maturalnom i stručnom ispitu. Testovi su standardizovani, rađeni na osnovu Ispitnog kataloga. Ispitni zadaci izabrani su iz baze otkupljenih zadataka, tako da su autori testova timovi predmetnih stručnjaka.

Učenici dobijaju test koji je određen metodom slučajnog izbora. Uz test učenici dobijaju i list za odgovore na koji upisuju svoja rješenja za zadatke zatvorenog tipa. Iz stranih jezika su pripremljeni CD-ovi za oblast slušanja.

Za svaki test pripremljena je shema za ocjenjivanje, koja se uz test objavljuje na sajt Ispitnog centra dva sata nakon završetka ispita. Testovi iz Crnogorskog – srpskog,

bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i iz Albanskog jezika i književnosti ujednačeni su u najvećoj mogućoj mjeri, zbog uporedivosti ocjena, težine zahtjeva i istovjetnosti kompetencija koje se stiču izučavanjem maternjeg jezika. Savjetnici iz Ispitnog centra su to postigli davanjem iste slobodne teme kod eseja.

Iz istih razloga su usaglašeni testovi iz stranih jezika u pogledu testiranih jezičkih vještina, jezičkih nivoa i tipova zadataka.

Za učenike koji pohađaju nastavu na albanskom jeziku prevodi se sav pripremljeni test-materijal.

Priprema i realizacija eksternog dijela maturalnog i stručnog ispita sprovedena je od strane Ispitnog centra prema unaprijed definisanim pravilima.

➤ **Ocjenjivanje**

Ocjenjivanje će se sprovesti po unaprijed definisanim procedurama koje treba da obezbijede objektivnost, transparentnost i pouzdanost.

➤ **Određivanje granica za ocjene**

Ispitni centar će imenovati komisije za odlučivanje o granicama za ocjene na maturalnom i stručnom ispitu u junskom roku školske 2018/19. godine. Vodiće se računa da komisije čine kompetentni članovi (predstavnik Univerziteta, Zavoda za školstvo, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva i eminentni profesori gimnazija, odnosno srednjih stručnih škola).

Komisije će usaglašavanje o granicama za ocjene raditi na osnovu modifikovanog Angoffovog metoda.

Nakon ocjenjivanja i preliminarne statističke obrade, Državna maturalna komisija usvaja konačne granice za ocjene koje važe i za avgustovski i januarski rok.

➤ **Izbor i obuka ocjenjivača**

Ocjenjivanju prethodi obuka na kojoj se ocjenjivači upoznaju s testom, shemom za ocjenjivanje i opštim pravilima koja se moraju poštovati. Nakon toga se ocjenjuje uzorak karakterističnih učeničkih odgovora po svakom zadatku, odnosno zahtjevu eseja. Za potrebe obuke bira se 30 testova koje svaki od ocjenjivača ocjenjuje. Cilj obuke je usaglašavanje ocjenjivača i dopuna sheme za ocjenjivanje na osnovu neočekivanih a tačnih odgovora.

Tek poslije usaglašavanja kriterijuma i dopune sheme počinje ocjenjivanje.

➤ **Ocjenjivanje testova**

Test koji dobija ocjenjivač na naslovnoj strani ima samo šifru učenika bez podataka o imenu kandidata i školi iz koje dolazi. Svaki test ocjenjuju po dva ocjenjivača, nezavisno jedan od drugoga. Ocjenjivačima nije dozvoljeno da bilo šta pišu po testu, već bodove po zadacima/zahtjevima unose u list za ocjenjivače, koji je pripremljen u skladu sa strukturom svakog testa posebno.

Treće ocjenjivanje se radi kada razlike među ocjenjivačima utiču na konačnu ocjenu.

Broj ocjenjivača za sve ispite u junskom roku je oko 100.

Po istoj proceduri organizuje se ocjenjivanje i u avgustovskom roku. Pošto je za ovaj ispitni rok prijavljeno manje kandidata, angažuje se manji broj ocjenjivača.

➤ **Prigovor na ocjenu**

Nakon završenih ispita, poštujući kalendar ispita, učenici će imati mogućnost uvida u test dan nakon objave rezultata ispita, poslije čega, istog dana, mogu da ulože prigovor. Rješavanje prigovora će biti povjereno odgovarajućoj Komisiji, u čijem sastavu će biti profesori gimnazija i srednjih stručnih škola, dva dana nakon uloženog prigovora. Odluka Komisije je konačna. Konačne ocjene šalju se školama elektronskom poštom, istog dana kada se i objavljuju na sajtu Ispitnog centra. Školama će se poslati i štampane potpisane rezultata školama.

Struktura testa iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i Albanskog jezika i književnosti školske 2018/19. godine

Struktura testa iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i Albanskog jezika i književnosti usklađena je sa revidiranim Ispitnim katalogom. Test se sastoji od 30 zadataka/pitanja. Prvih 29 zadataka odnosi se na čitanje i razumijevanje funkcionalnog teksta, jezik i književnost. U gimnaziji 30. zadatak sastoji se od pisanja eseja, a u stručnoj školi od izrade funkcionalnog teksta.

Izradom (1 – 29) zadataka/pitanja učenik treba da pokaže da

- razumije sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta/sadržaj i značenje umjetničkog teksta
- poznaje i koristi književnoistorijske i književnoteorijske termine
- umije da analizira tekst (odlomak ili rečenicu)
- poznaje gramatička i pravopisna pravila.

Pisanjem eseja učenik treba da pokaže da

- razumije temu
- zna da na osnovu datih uputstava napiše povezan i jasan sastav
- objasni svoje doživljaje
- argumentuje svoje tvrdnje
- zna da upotrebljava odgovarajuće izraze
- pravilno primjenjuje gramatička i pravopisna pravila

Pisanjem funkcionalnog teksta učenik treba da pokaže da

- zna da razlikuje i primjenjuje različite funkcionalne stilove u pisanju (vijest, izvještaj, intervju, reportaža, zahvalnica, molba, žalba, pismo – formalno i neformalno, čestitka, konkurs, oglas)

Struktura testa iz matematike 2018/19 godine

Učenici rješavaju po 20 zadataka od kojih je 8 višestrukog izbora i 12 otvorenog tipa.

Prilikom sastavljanja testa vodi se računa da se poštuje procentualna zastupljenost po oblastima, kao što je dato u Ispitnom katalogu. Rješavanje zadataka u testu zahtijeva primjenu različitih nivoa kognitivnih sposobnosti.

U testovima koji se pripremaju za maturski i stručni ispit dio zadataka je isti. Vodi se računa da su zajednički zadaci oni za koje se očekuje da će za učenike gimnazije biti u kategoriji lakih, rijetko srednje teških zadataka.

Struktura testa iz stranog jezika 2018/19. godine

Test iz stranog jezika obuhvata četiri područja - slušanje, čitanje, gramatika/leksika i pisanje, od kojih svako donosi po 25 od ukupno 100 bodova.

2.2 Priprema i realizacija maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog ispita iz stručno-teorijskog predmeta i stručnog rada

Maturalni ispit za školsku 2018/19. godinu sastoji se iz obaveznih i izbornih predmeta, a stručni ispit sastoji se iz opšteobrazovnog dijela i stručnog dijela (stručno-teorijskog ispita i stručnog rada). Ispitni centar ima svoju ulogu u pripremi za realizaciju maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog dijela stručnog ispita u dijelu pripreme ispitnih pitanja. Za ovu svrhu koriste se katalogi iz predmetnih sadržaja važećih ispitnih programa. Sama realizacija ovih ispita povjerena je školama.

➤ **Maturalni ispit - izborni predmeti**

Izborni predmeti maturalnog ispita polaže se se usmenim putem pred ispitnim komisijama koje se obrazuju u školama. Ispitnu komisiju čine predsjednik, stalni član i član ispitivač. Komisija ima i zapisničara.

Zadatak Ispitnog centra je da s predstavnicima aktiva predmeta, koji na osnovu maturalnog standarda učenici mogu izabrati za polaganje, usaglasi ispitna pitanja za usmeni dio maturalnog ispita.

Kombinaciju ispitnih pitanja i formiranje ispitnih »listica« za usmeni dio maturalnog ispita iz izbornih predmeta rade zaposleni u Ispitnom centru u saradnji sa odabranim profesorima iz škola.

Na osnovu podataka iz škola o broju ispitnih komisija, štampa se i adekvatan broj kompleta ispitnih listica i dostavlja školama do kraja marta 2019. godine. Iste se otvaraju u školama na dan ispita. Kompleti ispitnih listica za usmeni dio (za izborne predmete) maturalnog ispita se prevode na albanski jezik.

➤ **Stručni ispit – stručno-teorijski predmeti i stručni rad**

Stručno-teorijski predmeti na stručnom ispitu se polažu na način utvrđen predmetnim ispitnim katalogima, a stručni rad se polaže na način utvrđen ispitnim katalogima stručnog rada, u skladu s obrazovnim programima.

Ispit iz stručno-teorijskog predmeta polaže se usmeno, u skladu s ispitnim katalogima nastavnog predmeta.

Zadatak Ispitnog centra je da s predstavnicima aktiva stručno-teorijskih predmeta usaglasi ispitna pitanja za usmeni dio stručnog ispita. Odabrana i usaglašena ispitna pitanja moraju zadovoljiti ciljeve iz ispitnih kataloga.

Kombinaciju ispitnih pitanja i formiranje ispitnih »listica« za stručno-teorijske predmete rade zaposleni u Ispitnom centru u saradnji sa školama.

Na osnovu podataka iz škola o broju ispitnih komisija, štampa se adekvatan broj kompleta ispitnih listica. Listice su zapakovane i dostavljene školama u sigurnosnim vrećicama do kraja marta 2018. godine, a u školama treba da budu otvorene 30 minuta prije početka ispita. Kompleti ispitnih listica za stručno-teorijske predmete prevode se na albanski jezik.

Izrada i odbrana stručnog rada - kandidat na ispitu treba da pokaže:

- da poznaje određenu stručnu oblast,
- da je samostalan u planiranju, izradi, vrednovanju i odbrani rada i dr.

Zadatak Ispitnog centra bio je da dostavi spisak zadataka za stručni rad Komisiji za pripremu u školama.

Januarski rok za eksterni maturalni i stručni ispit odvijće se po sljedećem redosljedu:

- **srijeda, 23. januar 2019**, ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti; Albanski jezik i književnost
- **ćetvrtak, 24. januar 2019**, ispit iz stranog jezika
- **petak, 25. januar 2019**, ispit iz matematike

Prijave za januarski ispitni rok se dostavljaju najkasnije do 10. decembra 2018. godine.

SVI ISPITI POĆINJU U 11 SATI						
Predmet	Preliminarni rezultati (pod šiframa) do 15 h	Ućenik najavljuje uvid u test, samo preko škole, do 19 h dana:	Uvid u test (samo ućenik) od 10 do 14 h dana:	Ućenik podnosi prigovor školi do 15 h dana:	Škola prosljeđuje objedinjene prigovore svojih ućenika do 19 h dana:	Ispitni centar odgovara na prigovore i objavljuje konaćne rezultate
Crnogorski - srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost Albanski jezik i književnost	4.februar 2019.	4.februar 2019.	5.februar 2019.	5.februar 2019.	5.februar 2019.	7.februar 2019.
Matematika	5.februar 2019.	5.februar 2019.	6.februar 2019.	6.februar 2019.	6.februar 2019.	8.februar 2019.
Engleski, Francuski, Italijanski, Njemaćki i Ruski jezik	6.februar 2019.	6.februar 2019.	7.februar 2019.	7.februar 2019.	7.februar 2019.	11.februar 2019.

Junski rok za eksterni maturski i stručni ispit odvijaće se po sljedećem redosljedu:

- **subota, 13. april 2019**, ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti; Albanski jezik i književnost
- **petak, 31. maj 2019**, ispit iz stranog jezika
- **subota, 1. jun 2019**, ispit iz matematike
-

SVI ISPITI POČINJU U 11 SATI						
Predmet	Preliminarni rezultati (pod šiframa)	Učenik najavljuje uvid u test, preko škole, do 19h dana:	Uvid u test (samo učenik) od 10 do 14 h dana:	Učenik podnosi prigovor školi do 15h dana:	Škola prosljeđuje objedinjene prigovore svojih učenika do 19 h dana:	IC odgovara na prigovore i objavljuje konačne rezultate
Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnosti; Albanski jezik i književnost	6. jun 2019.	6. jun 2019.	7. jun 2019.	7. jun 2019.	7. jun 2019.	10. jun 2019.
Matematika	12. jun 2019.	12. jun 2019.	13. jun 2019.	13. jun 2019.	13. jun 2019.	17. jun 2019.
Strani jezici	17. jun 2019.	17. jun 2019.	18. jun 2019.	18. jun 2019.	18. jun 2019.	20. jun 2019.

Prijave za junski ispitni rok se dostavljaju najkasnije do 20. februara 2019. godine.

Za čenike koji polažu eksterni maturski i stručni ispit školske 2018/2019. godine nakon povratka sa školovanja iz inostranstva, ispit će se realizovati sredinom juna u prostorijama Ispitnog centa.

Uslov da učenici izađu na ispit je Potvrda od strane škole u kojoj su prijavljeni za polaganje maturalnog/stručnog ispita kojom se navodi da je pokrenut postupak priznavanja inostrane obrazovne isprave o završenom dvanaestom razredu srednje škole u inostranstvu.

Av gustovski rok za eksterni matuski i stručni ispit se odvija po sljedećem redosljedu:

- **srijeda, 14. avgust 2019**, ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti; Albanski jezik i književnost,
- **četvrtak, 15. avgust 2019**, ispit iz stranog jezika,
- **petak, 16. avgust 2019**, ispit iz matematike

SVI ISPITI POČINJU U 11						
Predmet	Preliminar ni rezultati (pod šiframa)	Učenik najavljuje uvid u test, preko škole, do 19h dana:	Uvid u test (samo učenik) od 10 do 14 h dana:	Učenik podnosi prigovor školi do 15h dana:	Škola prosljeđuje objedinjene prigovore svojih učenika do 19 h dana:	IC odgovara na prigovore i objavljuje konačne rezultate
Matematika i Francuski Italijanski, Njemački i Ruski jezik	20. avgust 2019.	20. avgust 2019.	21. avgust 2019.	21. avgust 2019.	21. avgust 2019.	23. avgust 2019.
Crnogorski - srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost Albanski jezik i književnost	21. avgust 2019.	21. avgust 2019.	22. avgust 2019.	22. avgust 2019.	22. avgust 2019.	26. avgust 2019.
Engleski jezik	22. avgust 2019.	22. avgust 2019.	23. avgust 2019.	23. avgust 2019.	23. avgust 2019.	27. avgust 2019.

2.3 Analiza rezultata

Kao i do sada, rezultati ispita za školsku 2017/18 godinu će biti izraženi ocjenama od 1 do 5. Detaljna analiza koja sadrži distribucije ocjena po pojedinim predmetima i uporedne prikaze ocjena će biti prikazana tabelarno i grafički u ***Izveštaju o maturalnom i stručnom ispitu 2018.*** koji se planira za mart 2019. godine, a koji će biti dostavljen Ministarstvu prosvjete, Zavodu za školstvo, Centru za stručno obrazovanje, Zavodu za udžbenike i nastavna sredstva). Pored analize rezultata, biće urađena i analiza testova, zadataka i dati primjeri zadataka po nivoima težine.

3. EKSTERNA PROVJERA ZNANJA NA KRAJU TREĆEG CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

Eksterna provjera znanja na kraju III ciklusa osnovne škole je standardizovana eksterna provjera školskih postignuća učenika na kraju IX razreda osnovnoškolskog obrazovanja. Ovakva odluka našla je utemeljenje u Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (član 56). Na kraju trećeg ciklusa vrši se eksterna provjera znanja učenika iz: Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti, Matematike i jednog predmeta koji učenik izabere sa liste obaveznih predmeta, a koji se izučavaju u III ciklusu najmanje u dva razreda. Učenici ne mogu izabrati Fizičko vaspitanje, Muzičku i Likovnu kulturu.

Za pripremu zadataka zadužen je Ispitni centar, a provjeru znanja vrši Ispitni centar u saradnji sa školom. Način i postupak provjere znanja učenika propisuje Ministarstvo prosvjete.

Provjeravaju se znanja zasnovana na ključnim djelovima nastavnog programa pokazujući nivo pojedinačnih postignuća učenika za predmete koji se polažu na ovoj provjeri znanja.

U skladu sa promjenama nastavnih programa iz određenih predmeta, uradiće se revizija ispitnih kataloga za III ciklus.

Ispitni centar sa stručnjacima iz odgovarajućih oblasti sastavljaju i prilagođavaju testove za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama.

Ispitni centar u saradnji sa školama školske 2018/19 godine će organizovati eksternu provjeru znanja na kraju III ciklusa osnovne škole. Radi što bolje pripreme urađena je analiza rezultata i procedura eksterne provjere znanja u školskoj 2017/2018. godini i prezentiraće se koordinatorima osnovnih škola na sastancima.

Kako bi organizacija provjere znanja bila realizovana u svim školama na isti način i po jednakim pravilima i procedurama, pripremljeno je detaljno redizajnirano **Uputstvo za realizaciju**, koje će takođe biti predstavljeno na ovim sastancima.

Ova provjera znanja je planirana 9, 10. i 11. april 2019. godine, a učestvovaće učenici koji će biti raspoređeni u odgovarajuće prostorije (najviše po 15 učenika u jednoj prostoriji). Za ovaj ispit Ispitni centar će angažovati školske koordinate. Školski koordinatori obučavaju test-administratore, čiji je zadatak da prate regularnost u učionicama, a ocjenjivanje će vršiti predmetni nastavnici koji ne predaju IX razredu i to komisijski. Sve procedure praćene su Formularom u kojem se može vidjeti ko je dežurao u kojoj učionici i koji nastavnici su ocjenjivali koje testove. Za unos podataka zaduženi su IT koordinatori, koji kasnije šalju podatke Ispitnom centru. Ispitni centar će uraditi analizu podataka i kontrolno ocjenjivanje na reprezentativnom uzorku. Analiza će biti prezentovana direktorima škola.

Za učenike koji prate nastavu na albanskom jeziku testovi se prevode na albanski jezik.

Biće urađen detaljan izvještaj koji će sadržavati sve relevantne informacije za Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Centar za stručno obrazovanje). Za učenike koji iz opravdanih razloga nijesu pristupili provjeri znanja na kraju trećeg ciklusa datum provjere utvrđuje škola u saradnji sa Ispitnim centrom.

4. NACIONALNO TESTIRANJE

Testiranje učenika na kraju drugog ciklusa izvršiće se u skladu sa članom 55 Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju.

Na osnovu eksterno pripremljenih zadataka, Ispitni centar vršiće testiranje postignuće učenika iz crnogorskog, odnosno maternjeg jezika, matematike, engleskog jezika ili odabranih poglavlja iz prirodnih i društvenih nauka.

Ispitni centar, na zahtjev Ministarstva, može organizovati eksterno testiranje postignuća učenika radi periodičnog praćenja obrazovnog sistema.

Rezultati testiranja ne utiču na ocjene, odnosno opšti uspjeh učenika.

Školske 2018/2019. godine učenici 6. razreda testiraće se iz crnogorskog, odnosno maternjeg jezika.

Testiranje će biti realizovano 7. maja 2019. godine. U svim školama testiranje počinje u isto vrijeme, u 12 časova. Učenici će raditi test u školama.

Ispitni centar će pripremiti testove, formulare, kao i Uputstva za školske koordinatore i test-administratore kako bi se testiranje u svim školama sprovelo pod jednakim uslovima.

Podaci o broju odjeljenja VI razreda po školama i broju učenka po odjeljenjima, koji su nam potrebni, prezimaju se iz baze MEIS-a .

5. DRŽAVNO TAKMIČENJE ZNANJA

JU Ispitni centar organizuje **Državno takmičenje** učenika osnovnih i srednjih škola.

Školske 2018/19 godine učenici će se takmičiti iz sljedećih predmeta u navedeni m razredima (kategorijama):

PREDMET	RAZRED (KATEGORIJA)		
	Osnovna škola		Srednja škola
	VI devetogodišnje škole	IX devetogodišnje škole	IV
Matematika	*	*	*
Fizika		*	*
Hemija		*	*
Biologija		*	*
Engleski jezik		*	*
Ruski jezik		*	*
Francuski jezik		*	*
Italijanski jezik		*	*
Njemački jezik		*	*
Istorija			*
Geografija			*
Programiranje			*

Prijave učenika za Državno takmičenje se dostavljaju Ispitnom centru **od 17. do 21. decembra 2018. godine**. **Formular prijave se preuzima sa sajta Ispitnog centra (www.iccg.co.me)** (sadrži, pored podataka o školi, ime i prezime učenika, matični broj učenika, razred (kategorija), predmet iz kojeg se takmiči, rezultat sa školskog takmičenja (**sa brojem bodova - procentom**), ime i prezime mentora i matični broj mentora.

Ispitni centar će nakon obrade podataka objaviti spiskove takmičara po predmetima. Škola je u obavezi da provjeri ispravnost.

Takmičenje će se održati 23. februara za osnovne škole i 24. februara 2019. godine za srednje škole. Takmičenje iz programiranja i usmenog dijela iz stranih jezika održaće se 2. marta 2018. godine.

Takmičenje iz stranih jezika se realizuje u dva dijela, pismeni i usmeni. Na usmenom dijelu takmičenja iz stranih jezika učestvuje do 10 najbolje plasiranih takmičara. Na usmeni dio takmičenja neće biti pozvani oni takmičari čija je razlika u odnosu na trećeplasiranog veća od 20 bodova. Usmeni dio takmičenja održaće se nakon 7 dana od dana održavanja pismenog dijela takmičenja.

Obavještenje o mjestu održavanja takmičenja, raspored i satnica biće objavljeni na web sajtu Ispitnog centra najkasnije 7 dana prije početka takmičenja.

Ispitni centar će i ove godine organizovati pripremu timova za odlazak na međunarodne olimpijade znanja u skladu sa finansijskim mogućnostima.

6. PRIPREMA ZA REALIZACIJU PISA 2021

PISA – Programme for International Student Assessment (Program za međunarodno testiranje učenika) je najveće međunarodno istraživanje u oblasti obrazovanja podržano od strane OECD-a.

PISA glavno testiranje se održava svake treće godine i ima sljedeće karakteristike:

- ispituje učenike starosne dobi oko 15 godina,
- ocjenjuje pripremljenost učenika za život i
- mjeri postignuća učenika iz oblasti čitanja, matematike i prirodnih nauka.

PISA testiranje omogućava međunarodnu uporedivost podataka o znanjima i vještinama mladih na kraju obaveznog školovanja, a takođe se dobija slika o načinima na koje se znanja i vještine koriste u situacijama iz svakodnevnog života. Rezultati istraživanja koriste se da škole, obrazovni sistemi i Vlada identifikuju oblasti koje treba poboljšati.

Glavno testiranje sedmog ciklusa PISA istraživanja održano je od 12. marta do 12. maja 2018. godine.

Uzorkom je bila obuhvaćena 61 škola, od toga 49 srednjih i 12 osnovnih. Tokom osam sedmica 6.880 petnaestogodišnjaka, većinom učenika prvog razreda srednje škole, rješavalo je test na kompjuteru. Ispitni materijali iz oblasti čitanja, matematike i nauke bili su na crnogorskom i na albanskom jeziku. Direktori škola i učenici ispunjavali su elektronski upitnik o učenju i nastavi. Odgovore učenika na testu elektronski je kodiralo 26 ocjenjivača, a dva su kodirala odgovore iz upitnika.

U realizaciji PISA testiranja učestvovala su 62 školska koordinatora, 128 test-administratora i dva eksterno angažovana supervizora kvaliteta PISA testiranja. U kompjuterskim učionicama održano je blizu 300 sesija testiranja, a zbog velikog broja učenika iz uzorka testiranje u velikim školama trajalo je do pet dana.

Rezultati PISA testiranja biće objavljeni 3. decembra 2019. godine na osnovu kojih će Ispitni centar pripremiti nacionalni izvještaj o postignućima crnogorskih učenika.

Pripreme za osmi ciklus testiranja PISA 2021

U okviru priprema za novi ciklus PISA testiranja na kojem će težište biti na matematičkoj pismenosti nacionalni eksperti radili su recenziju novih PISA zadataka iz matematike koji će biti uključeni u glavno testiranje 2021. Recenzija zadataka je obavezna za sve zemlje učesnice, a kriterijumi su sljedeći: relevantnost za petnaestogodišnjake - autentičan kontekst, priprema li za život i, veoma važno za tumačenje rezultata, da li su tražena znanja i vještine prisutni u crnogorskom predmetnom programu/kurikulumu. To znači da

će zadaci na testiranju biti revidirani tako da možemo tvrditi da ih naši učenici mogu riješiti uz pomoć školskog znanja.

7. PRIPREMA I REALIZACIJA TIMSS 2019 GLAVNOG TESTIRANJA

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study/Trendovi u međunarodnom ispitivanju obrazovnih postignuća iz matematike i prirodnih nauka) je veliki međunarodni projekat u čijem je fokusu ispitivanje postignuća učenika iz matematike i prirodnih nauka. Riječ je o projektu Međunarodnog udruženja za evaluaciju obrazovnih postignuća (International Association for the Evaluation of Education Achievement – IEA), a stručno rukovođenje istraživanjem, na međunarodnom planu, predvodi ogranak ovog udruženja – Međunarodni istraživački centar za TIMSS i PIRLS sa Boston koledža (TIMSS&PIRLS International Study Center, Boston College).

TIMSS istraživanje se realizuje od 1995. godine u okviru četvorogodišnjih istraživačkih ciklusa. U TIMSS-u se, po pravilu, ispituju postignuća učenika (u zavisnosti od obrazovnog sistema zemlje učesnice) na kraju četvrtog i na kraju osmog razreda (odnosno, na kraju četvrte i osme godine formalnog školovanja) tj. na kraju petog i devetog razreda. Zemlje koje učestvuju u TIMSS-u imaju mogućnost da istraživanje sprovedu u oba razreda ili u jednom od njih.

Nakon višemjesečne intenzivne pripreme, Ispitni centar je, u periodu od aprila do juna 2018. godine realizovao TIMSS 2019 Probno testiranje. Testiranje je realizovano na uzorku od 28 škola i oko 1300 učenika. Testiranje je obuhvatalo: popunjavanje test knjižica i upitnika za svakog učenika. Pored toga, svaki učenik je imao i upitnik za roditelje. Škole su imale upitnike za škole i nastavnici, koji odabranim odjeljenjima predaju Prirodu i Matematiku, su takođe popunjavali Upitnik. Posle prikupljanja materijala od škola, u Ispitnom centru je realizovano ocjenjivanje i unos podataka.

U međuvremenu, od jula mjeseca 2018. godine, počela je priprema za Glavno testiranje koje će se realizovati 2019. godine. Priprema, prevođenje, tehničko sređivanje, dzajnanje materijala (14 test knjižica i 4 upitnika) biće završeno do kraja 2019. godine.

Za narednu godinu, pored nastavka posla na sređivanju materijala za Glavno istraživanje, planirana je intenzivna komunikacija sa školama i organizacija testiranja u 140 osnovnih škola na uzorku od 4.690 učenika. Planirano je da se istraživanje sprovede u periodu od 11. marta do 1. aprila 2019. godine. Nakon toga će uslijediti ocjenjivanje i unos podataka u bazu. Realizacija ovog dijela posla planirana je do kraja juna 2019. godine.

Zemlje koje kontinuirano učestvuju u ovim istraživanjima dobijaju podatke na osnovu kojih je moguće utvrditi trendove u vezi sa postignućima učenika. To predstavlja važan podatak kada se razmatra da li obrazovni sistem, u ispitivanim oblastima, ostvaruje napredak i u kojoj mjeri.

Pored postignuća učenika, u ovom istraživanju se prikuplja i širok spektar tzv. kontekstualnih podataka, konkretno o: kurikulu, nastavnoj praksi, školskim i porodičnim uslovima, interesovanjima i stavovima učenika. Ovi podaci obezbjeđuju

obuhvatan uvid u obrazovno - vaspitni kontekst sistema, istovremeno predstavljajući važna uporišta za analizu i pokušaj objašnjenja izmjerenih postignuća učenika.

Konačno, s obzirom da u TIMSS testiranju učestvuje veliki broj zemalja (57 zemalja u ciklusu 2015.), poseban značaj ima mogućnost poređenja podataka iz zemalja učesnica.

8. PRIPREMA ZA REALIZACIJU TESTIRANJA PIRLS 2021

Razvijanje čitalačkih vještina ključno je za napredak djece. Stoga IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement – Međunarodno udruženje za evaluaciju obrazovnih postignuća) redovno sprovodi testiranje dječje čitalačke pismenosti i faktora koji utiču na nju u zemljama širom svijeta.

U tom cilju se sprovodi PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study - Međunarodno testiranje razvoja čitalačke pismenosti). Ovim testiranjem mjere se postignuća djece u četvrtom razredu osnovne škole i njihova iskustva u učenju čitanja kod kuće i u školi.

Testiranje PIRLS je prvi put sprovedeno 2001. godine i od tada se sprovodi svakih pet godina, kako bi se procijenio napredak u čitalačkim postignućima učenika i trendovi u kućnim i školskim okruženjima koji utiču na učenje čitanja.

U ciklusu istraživanja PIRLS 2016. učestvovala je ukupno 61 zemlja iz cijelog svijeta, od kojih je njih jedanaest imalo status referentnih učesnica.

Crna Gora će po prvi put učestvovati na ovom testiranju u ciklusu PIRLS 2021. PIRLS probno testiranje će se realizovati 2020. godine, a glavno 2021. godine.

Ispitni centar će u 2019. godini obaviti sve pripreme potrebne za uspješnu realizaciju PIRLS 2021 probnog i glavnog testiranja.

9. NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE

Ispitni centar će i u 2019. godini nastaviti rad na sprovođenju/razvoju nacionalnih stručnih kvalifikacija u skladu sa utvrđenim zakonskim procedurama.

Planirane aktivnosti u 2019. godine odnose se na obuku ispitivača kao jednu od ključnih i najviše zavise od dinamike ustanovljenja usaglašenih podzakonskih akata.

Ispitni centar će i dalje raditi na informisanju i savjetovanju u skladu sa članom 16 Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama.

10. PROVJERA ZNANJA CRNOGORSKOG JEZIKA ZA PRIJEM U CRNOGORSKO DRŽAVLJANSTVO

Na osnovu člana 8 Zakona o crnogorskom državljanstvu, Vlada Republike Crne Gore je na sjednici od 31. jula 2008. godine donijela Odluku o određivanju stručne organizacije za utvrđivanje kriterijuma i provjeru znanja crnogorskog jezika u postupku prijema u crnogorsko državljanstvo. Prema ovoj odluci, Ispitni centar utvrđuje kriterijum i vrši provjeru znanja crnogorskog jezika.

I tokom 2019. godine, Ispitni centar će na osnovu svjedočanstva/diplome o završenoj školi na području Crne Gore, bivše SFRJ, SRJ i SCG, izdavati potvrde o znanju crnogorskog jezika, odnosno za kandidate koji ne posjeduju navedenu dokumentaciju organizovati polaganje ispita iz crnogorskog jezika, a prema predviđenom programu i pred stručnom komisijom.

11. OSTALE AKTIVNOSTI

Ispitni centar saraduje sa obrazovnim institucijama, a njegovi predstavnici su članovi u radnim grupama/tijelima/projektima/komisijama koje/a će realizovati zadatke i aktivnosti u 2019. godini. Takođe, Ispitni centar saradivaće sa Obrazovnim institucijama u regionu, kao i sa međunarodnim institucijama.

Vaka Đurovića bb
81000 Podgorica
+382 20 665 590
+382 20 665 589
www.iccg.co.me
ic@iccg.edu.me